

List izhaja vsaki dan izven posebnice. Naročnina: za 1 mesec L 8,—, 3 mesece L 22,—, celoletno L 38,—, celo leto L 75,—, v inozemstvo mesečne L 6.50 vedno predplačljive. Oglasnina za 1 mm prostora v široko-odprtih in trgovske in obrtne oglase L 1,—, za osmrtnice, zabavne in druge L 1.50, oglase denarnih zavodov L 2,— na prvi strani L 2.—

EDINOST

Uredništvo in upravnštvo: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20, Telefon 11-57. Dopolni naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglasi, reklamacije in denar pa upravnštvu. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirane pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk Tiskarne 'Edinost', Poduređništvo v Gorici: ulica Giouss Carducci št. 7, L. n. — Telef. št. 372. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Perle.

Mezdni boj

v nemški kovinarski industriji

Komaj sta pretekla dva meseca, odkar je zadnja kriza — spor radi osemurnega delavnika v železarski industriji — ogroževala gospodarsko življenje Nemčije, že se zopet zbirajo na obzorju temni oblaki v obliki novih socialnih bojov. Tokrat razburja duhove mezdni boj v kovinarski industriji. Izvali so ga srednjemenški kovinarski delavci in pričeli stavkati, ko jim delodajalci niso hoteli priznati zahtev po povišanju plače v celoti. Stavka traja približno 3 tedne. Industrijalci smatrajo ta korak za izzivanje in kovinarska zveza se je odločila, da 22. t. m. zapre vse tovarne in vrže na cesto nad 800.000 delavcev. Ako hočemo ta boj do dobrega spoznati, moramo ugotoviti stremiljenja obeh nasprotnikov.

Nemci so preosnovali svojo industrijo tekom par let z izvanredno žilavostjo in čudovito naglico. To dejstvo je učinkovalo na naraščanje gospodarske konjunktуре, ki se je posebno v zadnjem letu široko razmahnila. Produkcija surovega železa je narasla za 40, jekla pa za 33%. Nemške železnice so pokazale silovito zmoglost, kajti promet je poskočil od 39 na 44 milijonov vagonov. Gospodarskem dvigu je kumovala tudi draginja, višanje cen. Ni tedaj nikako čudo, ako se je v delavcih porodilo hrepenenje po zvišanju življenjskega standarda, ni čudo, ako so zahtevali delež na koristi, izvirajoči iz gospodarskega dviga, za katerega so detali. Zahteve po zvišanju mezd so torej čisto naravna posledica vseh konjunktурnih dob. Zasedovale so se v Nemčiji nepretrgano skozi celo preteklo leto, ki ga lahko smatramo za leto stalne nevarnosti za obstoj socialnega miru.

Industrijci s svoje strani sicer ne zanikajo ugodnega poteka gospodarske konjunktуре, naglašajo pa, da je konjunkturna delavnost proti koncu leta precej ponehala. Najbolj razvidna je ta motivacija iz kolebanja števil brezposelnih, ki je med februarjem in oktobrom padlo od dveh milijonov na pol milijona duš in proti koncu leta nagloma naraslo na 1.040.000. Podjetniki opozarjajo tudi na poljedelsko krizo, ki je v Nemčiji zelo akutna in ki je s svoje strani privedla do močnega padca kupne moči agrarnih slojev. Saj ravno kovinarska industrija dobavlja poljedelstvu za obrat potrebne stroje. Zalostna resnica je nadalje dejstvo, da je Nemčija kljub popolni preosnovi njene industrije še zelo oddaljena od predvojnih izvoznih števil. Potreba časa zahteva nujno zbiranje močnih rezerv, ki naj služijo v neugodnih letih, katerim po vsej verjetnosti jadrado nasproti gospodarstva posameznih narodov celokupne Evrope.

Naziranja delavcev in industrijcev so si tedaj popolnoma nasprotna. Pot do pravega in resničnega sporazuma je zelo ozka, ako pomislimo, da zahtevajo delavci zvišanje mezd za 15 penigov na uro in da so delodajalci pripravili dovoliti komaj 3. Minister za delo dr. Brauns je sicer v državnem zboru naglašal, da je prostovoljni sporazum med obeh strankama veliko boljše od razsodišnega, toda k temu sta potrebni požrtvovalnost in dobra volja delodajalcev in delojemalcev. Prevladuje pa prepričanje, da bo končno nadkrižilo sedanjemu odporu razumevanje za sporazum, kajti zlo, ki Nemčijo ogroža, izhaja iz splošne gospodarske krize in razvrstnosti, na kateri Evropa boluje. Potrebno resničnega kompromisa zagovarja tudi notranjepolitični položaj. Nemčija se namreč nahaja pred novimi državnozbornimi volitvami, in je tedaj v interesu meščanskih strank kakor socialnih demokratov, da preneha boj na življenje in smrt vsaj za časa priprav za volitve. Delavci zahtevajo mnogo in se zadovoljijo z malim, industrijci zopet odklanjajo vse in dovolje navsezadnje nekaj. Položaj kovinarske industrije je nam-

reč tako resen, da bi dovolitev nezmanjšanih zahtev lahko povzročila v njej krizo, ki bi izvirala iz povišanja cen izgotavljenih fabrikatov. Nemška državna vlada se tega v polni meri zaveda in zato poskuša izravnati nasprotstva in zblížiti delodajalce in delojemalce. In navsezadnje je dobro zna-

no, da so bili vsi mezdni boji zadnjih let poravnani na srednji črti. Tako tudi zadnji v Porrenju in na Vestfalskem. Tudi tam je prišla na dan grožnja z odpustitvijo 280.000 delavcev. Vsekakor so pa prešli časi, ko se je govorilo o zmagovaleh in premagancih, ker danes velja tretje načelo: sporazum.

Načrt za preuredbo nacionalnega predstavništva

odobren na včerajšnji seji ministrskega sveta

Novo zasedanje ministrskega sveta

Družino z mnogimi otroci - Delovna vprašanja

RIM, 20. Danes predpoldne ob 10. se je otvorilo v viminalski palači novo zasedanje ministrskega sveta. Seje, kateri je predsedoval načelnik vlade on. Mussolini, so se udeležili vsi ministri in državni podtajnik v ministrskem predsedništvu on. Giunta.

Ob pričetku se je načelnik vlade poročal ministrskemu svetu o važnih zadevah. Na njegov predlog je bil odobren med drugim tudi načrt za reformo poslanske zbornice. Ministrski svet je odobril tudi načrt za zakon, s katerim se dovoljujejo družinam z mnogimi otroci razne davčne olajšave.

Na predlog on. Mussolinija so bili sprejeti: načrt za ukaz o disciplinaciji povpraševanja po delovnih silah in delovnih ponudbi; načrt za ukaz o depopriranju in objavljanju skupnih delovnih pogodb.

Na predlog pravosodnega ministra je svet odobril osnutek za ukaz o odločevanju v slučaju individualnih delovnih sporov in ukrep za ustanovitev novinarskega seznama.

Ministrski svet je končno sklenil predlagati Nj. Vel. kralju imenovanje armadnega generala Ferrarija za senatorja kraljevine.

Seja se je zaključila ob 13. uri. Prihodnja se bo vršila jutri, v sredo, ob 10.

Vsebina načrta

Sestava liste - Glasovnice

Po novi reformi nacionalnega predstavništva bo štela poslanska zbornica 400 članov, ki bodo izvoljeni na sledeči način: Sindikalne organizacije bodo predložile velikemu fašistovskemu svetu kandidatne liste z 800 kandidati. Moralna bitja in združenja, ki igrajo važno vlogo v življenju države in katerim bo s posebnim kr. ukazom priznana tozadevna pravica, bodo smele predlagati toliko kandidatov kolikor poslancev šteje četrtina poslanske zbornice. Tako sestavljene kandidatne liste bodo predložene, kot že rečeno, velikemu fašistovskemu svetu, ki bo izmed predlaganih kandidatov svobodno sestavil novo kandidatno listo, katera bo potem objavljena v listu «Gazzetta Ufficiale» in na posebnih letakih razširjena po vsej državi. Tri nedelje po objavljenju volilne liste se bodo vršile volitve. Volilci bodo glasovali potem glasovnic, na katerih bo naznačen liktorski sveženj in sledeče besedilo: «Odobrujete li vi poslansko listo, katero je sestavil velik fašistovski svet?» Pod to vprašanje po napisal volilec svoj: «da» ali «ne».

Če lista ne dobi večine oddanih glasov

Ker predstavlja vsa država eno samo volilno okrožje, se bodo vse glasovnice odposlate v Rim na prizivno sodišče, ki bo izvršilo definitivno štetje. Če bo od velikega fašistovskega sveta predlagana kandidatna lista imela večino oddanih glasov, tedaj bo prizivno sodišče proglasilo listo odnošno kandidatu, ki jih bo lista naznačevala, za izvoljene. V nasprotnem slučaju pa bodo razpisane nove volitve, pri katerih bodo dopustene tudi druge volilne liste, katere bodo lahko predložile vse organizacije in združenja, ki štejejo med svojimi člani najmanj 5000 volilcev. Tudi te volilne liste, opremljene s posebnimi znaki,

se bodo morale odposlati v Rim, in sicer prizivnemu sodišču, in ne bodo smele vsebovati imena več ne 300 kandidatov, to je tri četrtine poslancev. Nato se bodo vršile volitve, pri katerih bo zmagala ona lista, ki je dobila največje število glasov. Ena četrtina, to je 100 poslanskih mandatov, pa bo sorazmerno razdeljena med one liste, ki so ostale v manjšini.

Kdo bo lahko volil?

Po zakonskem načrtu, ki je bil sprejet na današnji seji ministrskega sveta, imajo volilno pravico vsi državljani, ki so do vršili 21. leto, in oni ože, njeni mladoletni moški, ki so do vršili 18. leto in imajo otroke, toda pod enim izmed sledečih pogojev: 1. če plačujejo sindikalne prispevke; 2. če plačujejo letno najmanj 100 lir neposrednih davkov; 3. če prejemajo stalno plačo od države, pokrajinske, občinske uprave ali uprav drugih javnih bitij; 4. če so posvetni duhovniki katoliške cerkve ali pa drugih, s strani države priznanih ver.

Kandidati konfederacij

Konfederacije zakonito priznanih sindikatov bodo imele pravico, predlagati na vsakih 100 kandidatov izmed svojih vrst sledeče število kandidatov: konfederacija poljedelcev 12, konfederacija pri poljedelcih zaposlenih uradnikov in delavcev 12, konfederacija industrijcev 10, konfederacija pri industrijcih podjetjih zaposlenih uradnikov in delavcev 10, konfederacija pri trgovskih podjetjih zaposlenih uradnikov in delavcev 6, konfederacija pomorskih prevoznih podjetnikov 5, konfederacija pri teh podjetjih zaposlenih uradnikov in delavcev 5, konfederacija drugih prevoznih podjetnikov 4, konfederacija pri teh podjetjih zaposlenih uradnikov in delavcev 4, bančna konfederacija 3, konfederacija bančnih uradnikov 3 in konfederacija svobodnih poklicev in umetnikov 20.

Zasedanje poslanske zbornice

se prične prihodnji ponedeljek

RIM, 20. Po današnji seji ministrskega sveta je sprejel načelnik vlade predsednika poslanke zbornice Casertana. Tekom razgovora sta bila določena dan skilcanja in program zasedanja poslanske zbornice.

Zbornica se sestane k svoji prvi seji v ponedeljek 27. februarja ob 16. uri. Na tem svojem zasedanju se bo bavila v glavnem z državnim proračunom za poslovno leto 1928-29. Poleg tega bo raspravljala še o mnogih zakonskih načrtih, med katerimi je tudi ukaz o stabilizaciji lire, in o urkepih, ki bodo sprejeti na tekočem zasedanju ministrskega sveta. Velikonočne počitnice poslanske zbornice se pričnejo z 31. marca. Od sedaj se je priložilo k razpravi o posameznih proračunih že precejšnje število poslancev.

Veliko fašistovsko zborovanje

v Palermu

PALERMO, 20. Včeraj se je pripeljal semkaj gen. tajnik fašistovske stranke on. Turati, da prisostvuje velikemu zborovanju in seji pokrajinskih vodstev iz Sicilije. Mesto, ki je bilo v zastavah, ga je navdušeno sprejelo. Zborovanje, ki se je vršilo v največjem palermskem gledališču, je otvoril fašistovski tajnik Duca di Balsito, za njim pa je govoril on. Turati o nalogah in ciljih fašistovske stranke, o posebnem delu, ki ga je režim izvršil na Siciliji.

Zvečer se je vršila seja pokrajinskih vodstev, nakar je on. Turati odpotoval proti Rimu.

Uspeh „riževega dne“

RIM, 20. Z vseh strani Italije prihajajo vesti o uspeli propagandi za razširjanje uživanja riža, pri kateri so sodelovale razne gospodarske organizacije in udruženja ter posamezne osebnosti. Priprave so bile temeljito izvedene in v preteklih dneh in se je propaganda, točno kot je bila načrtana, obnesla. Posvečena je bila pred vsem delavskim slojem v mestih pa tudi na deželi. Veliko delo so opravili letaki z jasnimi navodili o uporabljanju riža, ki so se povsod razširili v ogromnem številu. Ravnatelji raznih kmetijskih potovalnih šol so imeli propagandna predavanja; razdeljevali so vzorce riža in dajali navodila o setvi in žetvi tega pridelka. Tudi šole so sodelovale v veliki meri pri tej propagandi.

Uspešne vojne operacije

v Tripolisu

RIM, 20. Ministrstvo za aeronavtilo je izdalo izčrpen komunikat o vojaških operacijah v južnem delu Tripolisa. Te vojaške operacije, ki so se bile pričele v prvih dneh tega leta, so bile usmerjene proti vstaškemu rodom Ghedadfa, Hsun in Orifella v pokrajini Džofra. Vojaškim oddelkom se je posrečilo zasesti važno mesto Socna ter nekatere druge pomembnejše naselbine, ki so bile že pred trinajstimi leti v italijanskih rokah.

Izgube, ki so jih utrpeli uporniki, niso še natančno ugotovljene, vendar pa znašajo okrog sto mrtvih. Zaplenjenih je bilo 800 pušk, kakšnih sto revolverjev in razno drugo orožje. Tudi mnogo živčev, velblodov in drugega blaga so morali uporniki pustiti. Abd-el-Djell Sef en Nasser, ki je politično in vojaško vodil vstajo v južnem Tripolisu, je pobežnil iz Hona.

Menjalni davek se mora plačevati potem poštinih tekočih računov

RIM, 20. Finančno ministrstvo je potom agencije «Stefani» opozorilo industrijce, trgovce in obrtnike na določila ukaza z dne 22. decembra 1927., glasom katerih so dolžni plačevati menjalni davek potom poštinih tekočih računov.

Sardinski razbojnik ustreljen

SASSARI, 20. Sardinski razbojnih Stocchino, ki je dolgo časa ustrašoval vso deželo in ki ima na vesti mnogo žolčinov, je bil v bližini vasi Gains ustreljen. Vest o njegovi smrti je napravila med prebivalstvom, ki je živelo v vednem strahom pred razbojnikom, vtis velike radosti.

Nova nespোরazumljenja

na vseameriški konferenci

PARIZ, 20. Včerajšnja seja vseameriške konference je bila burna. Argentinja, ki se je glasom poročil iz Havane, odločila pozitivno sodelovati s ostalimi državami, ki so zastopane na tej konferenci, je nenadoma zavzela spet drugo, opozicijsko stališče.

Na tej seji se je imela izglasovati konvencija, ki se nanaša na sestavo ustave vseameriške unije. Spočetka je šlo vse v redu, pred koncem pa se je oglašil novi načelnik argentinske delegacije ter odrekal Združenim državam pravico, vmešavati se v zadeve latinških držav Amerike. Komaj je govornik končal svojo izjavo, so se mu že solidarno priključili delegati S. Dominga, Ekvadorja, Haitija, Zedinjenih kolumbijskih držav, Salvadorja, Urugvajja, Paname in Čilea. V nadaljnji debati so nekateri predlagali, naj konference odobri resolucijo, po kateri se ne bo smela nobena ameriška država vmešavati v notranje zadeve druge.

Charles Hughes, načelnik delegacije Združenih držav, ki je malo pred to sejo izjavil, da je bil včerajšnji dan eden najprejnejših v njegovem življenju, je bil pač razočaran, zadeva sama pa je bila odložena do prihodnje vseameriške konference.

Pred prelomom odnosa med Turčijo in Grčijo?

ATENE, 20. Tukajšnji list «E-leftherou Vima» pravi, da je grška vlada savnila turški pred-

log o velikih spremembah turško-grških dogovorov glede izmenjave prebivalstva in glede grških državljanov, ki prebivajo v Carigradu. List napoveduje sprčo tega, da se bodo diplomatski odnosi med obema državama prekinili.

Jugoslovenska vlada kriza

Pribičevićev izjave - Dr. Marinković dobil mandat za sestavo koncentracijske vlade

BEOGRAD, 20. Politični položaj v Beogradu se je tekom včerajšnjega in današnjega dne mnogo zamotal in se spet nekoliko razjasnil. Tekom današnjega dne so bili od 15.30 do 20. ure sprejeti na dvoru bivši ministri Miović, Stjepan Radić, Svetozar Pribičević, Velja Vukičević in predsednik narodne skupščine dr. Perić. Po skupni avdijenci sta se Radić in Pribičević vrnili v narodno skupščino ter je nato Pribičević sprejel skupno novinarjev, ki jim je dal naslednje izjave:

«Ob 17. sva bila Radić in jaz sprejeta od kralja v skupni avdijenci. Kralj se je najprej zanimal za stališče voditeljev kmetško-demokratske koalicije v nadaljnjem razvoju krize in o novem položaju. Pred to avdijenco se je tekom dopoldneva vršila konferenca med Davidovićem in voditelji kmetško-demokratske koalicije, katerim je vodja demokratov poročal o svojem zadržanju. Voditelji koalicije pa so Davidoviću ponovno izjavili, da ostajajo pri svojem starem stališču, da ne gre do v nobeno vlado Vukičevića. Po najini avdijenci je kralj sprejel predsednika narodne skupščine dr. Perića, ki ima staviti nove predloge.»

Novinarji so opozorili Pribičevića na verzijo današnjih «Novosti», da bo dobil mandat za sestavo nove vlade general Dokić.

«Ta kandidatura je povsem izmišljena in brez vsake podlage, je odvnil Pribičević. «Gre za to, da bi uspelo kaki parlamentarni osebnosti sestaviti vlado.»

Če pa ne bo mogel, so vprašali novinarji.

«Potem pride v poštev druga kombinacija: država mora imeti vlado.»

BEOGRAD, 20. Ko se je dr. Perić vrnil iz dvora, je izjavil novinarjem, ki so ga vprašali novinarjem, ki so ga vprašali, kakih novic prinaša z dvora: «Vukičević je pravkar vrnil kroni mandat. Vprašav za svet sem vladarju nasvetoval, naj poveri sedaj mandat za sestavo koncentracijske vlade dr. Marinkoviću. Kralj je moj nasvet sprejel in sedaj gre, da obvestim o tem dr. Marinkovića.»

Ob 20.45 se je vrnil v vladno predsedništvo ter je obvestil Vukičevića, da je dr. Marinković mandat sprejel in da bo takoj jutri dopoldne stopil v stike z načelniki posameznih parlamentarnih skupin. Ko je dr. Perić zapustil vladno predsedništvo, je znova potrdil, da je dr. Marinković dobil in sprejel mandat za sestavo koncentracijske vlade.

Vežite na Japonskem

TOKIO, 19. Jutri se bodo vršile po vsej Japonski volitve. V zadnjem času se je beležilo v znamenju bližajočih se volitev v posameznih kvartih več incidentov, na splošno pa se da reči, da se je razvijala volilna kampanja v miru in redu.

Na Japonskem je l. 1925. stopil v veljavo nov volilni zakon, po katerem je število japonskih volilcev na mah poraslo za 9 milijonov oseb. Volilno pravico ima sedaj vsak moški, ki je do vršil 25 let starosti in ki se more samega sebe vzdrževati.

Strankarsko življenje se razvija na Japonskem prilično tako kot drugod. Najhuje se borita med sabo dve največji in približno enako močni stranki «Seiyukai», vladna stranka, in «Miseito». Poleg teh dveh se je v poslednjem času organizirala in povzpela do precejšnje moči delavska stranka. Do njene moči ji je v veliki meri pripomogel omenjeni volilni zakon. Tudi v stranki ob tem času ne vlada sloga, deli se v več taborov. Končno nahajamo tam še

politike, ki nastopajo kot kandidati docela neodvisno in na lastno pest. Teh je mnogo in so že v marsikateri poslanski zbornici igrali odločilno vlogo.

Japonska poslanska zbornica šteje 460 članov, za katere kandidira pri predstoječih volitvah 969 kandidatov. Obe glavni stranki «Seiyukai» in «Miseito» sta postavili skupaj 741 kandidatov in jih pripada vsaki nekako polovica. Raznim delavskim skupinam pripada 89 kandidatov, od teh je 58 desničarjev. Neodvisnih kandidatov je 139 in, kot vse kaže, bodo ti, kolikor jih bo pač izvoljenih za poslance, tudi tokrat odločili, kdo naj vlada v Japonski.

V svojih programih se obe glavni japonski stranki malo razlikujeta. Obe sta si postavili za svoj cilj industrializacijo države, ob enem pa zboljšanje gospodarskega položaja poljedelstva. Pripomniti pa je treba, da odloča v japonski politiki bolj avtoriteta ljudi nego njihovi programi.

V Tokiju se je vršilo tekom včerajšnjega in današnjega dne 300 ahodov. Vsi zidovi naravnost izginjajo pod lepaki, proglasi in drugo reklamo. Pismonost delajo po 17 ur na dan in še ne zmorejo raznesti vseh okrožnic in manifestov, ki jih dobivajo posamezni volilci po pošti.

Jutri ob 6.30 bodo s posameznih oddajnih radio-postaj oddane poslanice, ki bodo narasle pomen volitev in pozvale vse volilce, naj se ne odrečejo tej svoji pravici in moralni dolžnosti. Pol ure nato pa bodo zaroneli zvonovi vseh templjev in cerkva in zatulile sirene vseh tovarn in arsenalov in znamenja, da se pričenejo volitve.

Izid volitev bo znan komaj v tork ali sredo.

Zasedanje varnostne komisije Družbe narodov se prične danes

ZENEVA, 20. Za danes poldne je bila napovedana otvoritvena seja novega zasedanja komisije za varnost, arbitražo in razorožitev, organa Družbe narodov. Sem so tekom včerajšnjega in današnjega dne prihajali delegati posameznih držav, članice Družbe narodov. Anglijo zastopala Cushendun, Francijo Paul Boncour, Nemčijo Simson, Italijo pa senator general De Marinis, polkovnik Infante, poveljnik Don Fabricij Ruspoli, on. Tumedei in en predstavnik zunanega ministrstva.

Politične beležke

Imenovanje mons. Ciriacija za papeškega nuncija v Pragi — Kementarji čehoslovaškega tiska

Inozemsko, čehoslovaški republiki neprijazno časopisje, ki je v zadnjem času skušalo dokazati, da je Čehoslovaška v pogajanjih z Vatikanom za «modus vivendi» utrpela poraz, je doživelo veliko razočaranje, kajti «Osservatore Romano», glasilo Vatikana, je dne 15. februarja prinesel vest, da je bil za papeškega nuncija v Pragi imenovan mons. Ciriaci, državni podtajnik za izredna vprašanja, ki bo pred svojim odhodom v Prago povišan v nadškofa.

Imenovanje papeškega nuncija v Pragi je neovrgljiv dokaz uspeha pogajanj med čehoslovaško vlado in Vatikanom. Ta uspeh je enakovreden prvemu uspehu, ki ga je imela čehoslovaška vlada s sklenitvijo «modus vivendi». Čehoslovaški sovražno časopisje, ki je preokovalo, da se bo vrnil v Prago mons. Marmaggi, se je kruto varalo. Čehoslovaška vlada se sicer ni nikoli kategorično postavila na stališče za ali proti mons. Marmaggiju, vendar ji je uspelo doseči, da je Vatikan sam urvedl, da je povratek mons. Marmaggija v Prago nemogoč, ter da je z ozirom na to dejstvo imenoval za papeškega nuncija mons. Ciriacija, dočim je bil mons. Marmaggi odposlan v Varšavo.

Mons. Ciriaci je lanj povodom pogajanj med Čehoslovaško in Vatikanom igral važno vlogo in se je za časa svojega bivanja v Pragi jako naglo orientiral v kompliciranih cerkvenih vprašanjih na Čehoslovaškem. Njegovo jasno presojanje politične realnosti se najbolje očituje v okolščini, da je takoj uvidel,

čev in troje brhkkih deklet, med temi se je en par poročil tik pred odhodom.

Ganljivo je bilo slovo. Petje, stiskanje rok, jok... Celo vas jih je spremljala, deloma na postajo, deloma so se ustavili na pobeguju grška Marije Snežnice. Reško je zapiskal vlak, vsi so bili ginjeni do skrajnosti. Vtis slovesa ostane mladim izseljencem in ostalim nezbrisen. Mnogo sreče na poti!

PODBRDO

V četrtkovi „Edinosti“ sem čital, kako vesel konec je vzel tolimski divji prašič. Niti ene solze nisem potočil za njim, ker sem bil gotov da je bil zalit s pristnim vipavcem. Tudi pri nas se je potepala podobna zver, a do sedaj še ni končala v nobeni gostilni. Je precej zvita, zato se ogiblje krajev, kjer „Bog roko ven anoli.“

Torej pred dobrimi tremi tedni so je pojavila nekje pri Hudajužni grozna šestna zverina, ki se je nato priklatlja za Porozen. Seveda so bili hitro obveščeni lovci in črez par dni je bil pohod. Pohoda se je udeležilo več kot deset lovecev. Tudi nekaj psov je bilo menda zraven. Zvečer istega dne smo zvedeli, da jo je zver pobrisala neznanu kam. Dobili smo pa vendar nekaj natančnejših podatkov: zver je precej velika, celo sedaj na zimo teška kakih 150 kg. Podatki, kot se razvidi iz vsega, so bili popolnoma natančni, ker smo zvedeli, celo, da je — samec. Čudno se nam je samo zdelo, da ji oni, ki jo je videl tako natančno, ni spustil krogle skozi glavo. Pa najbrže ni bil eden izmed lovecev, ker drugače bi bila uboga zver podlegla svinčenki.

Pobrisala pa jo je mrha črez mejo, kar brez dovoljenja. Seveda so ji tudi onkraj meje hitro napovedali boj. Nekdo ji je odstrelil celo par ščetin. To jo je tako vznemirilo, da je privzdignila rep ter hotela zopet prekoračiti mejo. Ko pa je zagledala naše lovišče, so je menda počehljala s taco tam nekje za ušesi, se naglo obrnila ter jo pobrisala tja nekam za Sorico v velik gozd. Zbala se je naših nabitih pušk. Ako se zopet prikaže, upamo, da nam več ne uteče skoraj pred nosom.

Drugih takih posebnih novic pri nas ni. Na svečnicno smo imeli velik javen ples. Po udeležbi bi se lahko sklepalo, da dosti naših ljudi še vedno precej pete skrbi in da tudi ne morejo trpeti „fickova“ v žepu. V štiridesetdanskem postu bi lahko malo razmišljali nekateri, kako bi v bodočnosti bolje uporabljali denar, kar bi bilo le v njihovo čast ter v njihovo dobro. Resni časi zahtevajo resnih ljudi. G.

TEVČE

Nova katastralna občina
Tevče se prištevajo — nekoliko po krivici — med manj znane kraje v vipavski dolini. Pa vendar drži to mimo za pečca in turista, ki se v Stanjelu naveliča puste železniške vožnje, najkrajša in najprijetnejša pot v vipavsko dolino, pa naj jo še malne čez Gabrije in Ostri vrh ali pa do daljši, toda lepši poti na Smarje in Vrtoveč, odkoder se mu razgrne pred očmi vsa lepota vipavske doline s Cavnop in Trnovskim gozdom v ozadju.

Ko je bila velika šmarenka občina pridružena sosednemu, poldrugo uro oddaljenemu Rihemberku, bi moral s njo vred isto usodo deliti tudi njen severni, vipavski

del, ki obsega vasi Vrtoveč, Lisjake, Tevče in celo daljše Uhanje tik reke Vipave. V tem hipu se je v teh frakcijah rodila potreba in enodušna želja prebivalstva, da se združijo namesto z daljnimi Rihemberkom rajši s bližnjimi Ajdovščino, s katero ga kot upravnim središčem večejo tudi veliki gospodarski interesi. Velika težava je pa obstajala v tem, da te frakcije niso tvorile samostojne davčne občine. Ta težava je sedaj premagana, ker je tehnična sekcija katastra pri kr. intendanciji v Trstu ugodno rešila enodušno prošnjo prebivalstva za ustanovitev nove katastralne občine Tevče. Naša srčna želja je, da enako ugodno rešita to vprašanje tudi politična in sodna oblast.

Nova katastralna občina bo obsegala približno 250 hektarov s 325 prebivalci in se bo razprostirala ob levem bregu Vipave med planinskimi in zabeljskimi katastralno vsem severnem pobočju vrtoveških in lisjaskih hribov. Od sedanjega gabske katastralne meje na Ostem vrhu in Sv. Tihotu prestopi meja pri strugi potoka, ki se imenuje Pralo, in k studencu ob deželni cesti, od tam pa strmo navzgor naravnost po grebenu Velike Školja do tja, kjer priteče svinjanska poset, tam zavije v ostem kotu navzdol do občinske poti, ki drži na Vrtoveč, in se nato kmalu združi s sedanjo žabeljsko katastralno mejo.

S priključitvijo tevškega katastra pridobi povečana ajdovska občina lepo zaokrojeno ozemlje, ki bo obsegalo poleg Ajdovščine in Tevč tudi sosednje občine Planino, Ustje, Sturje, Lokavec in Dol-Otlico ter bo šlo okoli 5800 prebivalcev, štetrilo, ki gotovo ni preveliko, če upoštevamo osrednjo lego, upravni in gospodarski pomen Ajdovščine za vipavsko dolino.

Med drugimi se bodo novega katastra razveselili posebno domači lovci, ker se z njim pojavlja novo in dobro lovišče, žal je, da bo v njem prostora komaj za dva pridna lovca.

Reška pokrajina

TRNOVO (Razno).

Ne le prve pomladne cvetice — kakor smo poročali —, marveč tudi prvi častilec prerone narave skuša dati duška svojim utripom, plaho in tiho drobi kos prvo pesem. Mi se ne moremo strinjati z njegovim prerokovanjem, da bi bil že čas pomladi in smo mnenja, da zima ima še vedno svoje pravice v tem letu. Sicer pa se zadovoljujemo s takimi dnevi, ki dopuščajo dela. Ljudje vedo, kaj je njihovo opravilo v tem času. Pridnejši in razodnejši gospodarji hitijo popravljati in čistiti svoja zemljišča, drugi posevčajo svoje delo obrezovanju sadnega drevja, skopavanju, snaženju, gnojenju. Nekateri so že prepričani, da mu je treba tudi gnojiti in sicer „po novemu“, pravilno, to je pod kap krone (krošnje), kjer nabirajo korenine hrane za rastlino — mater. V ta namen izkopljejo okrogel jarek okrog kapa, pognojijo z dobrim (vdelanim) hlevskim gnojem, drugi s kompostom (mešanec) — ki je še boljši —, tretji pa naredijo luknje (tudi pod kapom), kamor nalijejo gnojnice. To je hvale vredno in hvaležno delo, ki ga vsem toplo pripravo-

čamo. Kmalu bodo videli lepe uspehe. Ob tej priliki jim damo še ta nasvet: Naš gnoj je nevedno prešibak in ne vsebuje redilnih snovi v razmerju, kakor je treba drevesu za napravo lesu in ploda (sadu). Zato je potrebno, da se poslužujemo umetnih (kemičnih) gnojil. Zgrešeno pa bi bilo, če bi gnojili samo z enim gnojilom, ker na ta način bi dali rastlini le eno, kvečemu dve redilni snovi. Odslej dalje gnojimo z gnojili, ki se hitro razkrošijo, n. pr. z rudninskim superfosfatom, (z njim damo rastlini tako potrebno fosforo kislino), s kalijevo soljo (z njo damo kalij), s čilskim solitrom (dušik) in apnom. Na vsak m² (kvadratni meter) potrosimo: superfosfata 3—4 dkg (dekale), kal. soli okrog 5 dkg, čil. solitra okrog 10 dkg, apna 4 dkg. Apno mora biti spraseno in se ne sme mazati.

Sadjarji, ta način gnojenja ni novost, napredna sadjarji se ga že davno poslužujejo, zato pa je njihovo lepše, boljše in bolj cenjeno. Naredite poskušnjo. — Tudi moramo omeniti, da se je razmeroma mnogo kmetov — živinorejcev odločilo za izboljšanje hleva in napravilo gnojilne in jam še predno izide prefektov ukaz. Ker kljub težkim časom ne odlašajo s sicer tako koristnimi napravami, je znamenje, da gremo počasi na pot umnega kmetovanja. Ne bodo se kesimali.

Kupčija z živino je boljša, veliko je povpraševanje po mladi živini. Na zadnjem sejmu je bilo živahno povpraševanje, zato je tudi cena poskočila. — Tudi dnf je došlo v naš okraj nekaj plemenske živine, nakupljene v Švici s podporo kmet. urada.

Znanost in umetnost

„Mladi kemik“

Spisal prof. Maks Prezelj. Obsega dva dela: v prvem delu je na 100 straneh z opisom številnih poskusov podan uvod v anorgansko kemijo, v drugem delu pa na 30 straneh razložen suhi in mokri način kvalitativnega raziskovanja enostavnejših spojin.

Vsebinska prvega dela je tako razdeljena, da sledi kratkemu in lahko umljivemu opisu splošnih svojstev vsake kemijske prvine opis mnogih, po večini jako enostavnih poskusov, ki naj ponazorijo fizikalna in kemijska svojstva njih važnejših spojin. Mnogo poskusov dalje tudi pojasnjuje praktično uporabo mnogoterih substanc. Enostavne kemijske formule so v knjižico navedene samo tam, kjer so res neobhodno potrebne in kjer naj na kratko ponazorujejo potek zamotnejšega kemijskega procesa.

V drugem delu „Mladega kemiika“ je opisan način, kako se raziskuje sestav anorganske snovi in na suhi in na mokri mokri način. Kdor opredela prvi del, temu bo z lahkoto razumljiv tudi drugi del. Tu so obdelane vse važnejše metode kvalitativne analize, zlasti natančno one, ki se uporabljajo v mineralogiji v svrhu raziskovanja mineralnega sestava, tako n. pr. raziskovanje substanc v brezbarvnem plamenu s platiniko žico, s fosforovim in borokovim biserom s puhalnico i. dr. Kolikor močnejše natančno je opisan tudi mokri način kvalitativne analize.

Slike, ki ponazorjujejo besedilo „Mladega kemiika“, je po večini napravil g. prof. Koželj, ravno tako pa tudi nasledno sliko, ki predstavlja mladega kemiika, ki raziskuje sestav substance s puhalnico. Na koncu drugega dela je priložena slika skupine dijakov med kemijskimi vajami v dijaškem laboratoriju na realki v Ljubljani. Cim popolneje so tudi razne preglednice, tako preglednica važnejših elementov, njih simbolov, atomske teže, gostote stališča, dalje preglednica o topljivosti važnejših soli itd.

Knjiga velja elegantno opremljena, vezana v celo platno, D. 42. Založila Jugosloven. knjigarna v Ljubljani kot 8. zvezek znanstvene knjižnice.

Rumunski roman.

Brunetiere je svoj čas učil, da so zahteve in okus občinstva ustvarile razne pesniške vrste: epos, dramo, roman, novela i. t. d. Rumunski publicist Ralea je pokušil ta nauk primerjati ob rumunski literaturi. Rumuni niso imeli eposa, imeli so le balado. Če se razvije iz eposa roman, se mora razviti iz balade le novela. Kadar kaka literatura v pravem pomenu besede nastane črpa iz virov narode. literature, ki je že prej obstajala. Rumunski pisatelji niso mogli najti vira za roman, ker ljudstvo ni bilo ustvarilo eposa.

Te trditve ni mogoče podpisati z obema rokama. Poznamo tudi druge narode, ki svojega razvoja niso doživeli geometrično ampak so nastale vrzeli polnili s tujim blagom. Tudi rumunska zgodovina pozna vse polno takih prisvojiteljev tujih kultur. Toda vsaka presaditev tujega ne uspeva, posebno ne, če so bile v tem področju — v tem slučaju v literaturi — že prej znane narodne oblike. Rumunska literatura je premlada, da bi lahko tuje blago popolnoma in neopazno asimilirala.

Tudi drama ni imela v Rumuniji svojih domačih početkov, takoj ob začetku umetnega leposlovja — pred nekako sto leti — je bila presajena iz tujih literatur in je prav dobro poglala svoje korenine. Zakaj niso tedaj tudi romana presadili, tako bi imeli danes že stoletno tradicijo za seboj, Ralea odgovarja: „Ker je roman težja vrsta pesništva, in ker socialni strukturi rumunske družbe ni odgovarjal.“

Epos je pred vsem pripravedno vsebine in so ga potujoči pevci peli, zato je moral biti v vezani obliki. Ko so iznašli tiskanje knjig, ni bilo več nujno, da je epos v verzih, ker ga ni bilo treba znati na pamet. Kdor je ljubil romane, jih je lahko izbral po svojem okusu in bral. Epos ni zahteval posebne gradnje, bilo je dovolj da je opeval vrsto nazornih ali dramatskih dejanj brez medsebojne psihološke zveze, brez zaokroženega konca. Pri romanu je drugače. Citatelj se poglubi, se uživi, zahteva hrane za duha in srca. Lahko trdimo, da je iznajdba tiska povzročila tudi postanek romana.

Se nekaj drugega je važno. Epos je pesniška oblika feudalizma. Ko se je v srednjem veku dvignilo meščanstvo, je ovenelo tudi zanimanje za viteštvo. Mešan in trpel dolgovernih tirad, zahteval je povesti, ki opisujejo resnično življenje. Epos je starokopiten, meščanski citatelj pa je napreden. V Rumuniji dolgo časa ni bilo čitajočega občinstva. Knjiga je bila predprava bojarov. Ljudstvo se je zadovoljilo z balado. Meščanstvo do konca devetnajstega stoletja ni bilo. Agrarna struktura je bila orientalska, malo trgovino so imeli Zidje v rokah. Romunskega narodnega meščanstva ni bilo, zato so manjkale tudi njegove zahteve.

Znano je, da so v prejšnjih časih razen meščanstva največ čitatele plemiške gospe. Tudi tega čitateljstva je manjkalo v Rumuniji. Če možje niso znali čitati, so znale tem manj ženske. Sele pod vplivom l. 1848. se je tudi v romunskih vladajočih krogih porodila želja po izobrazbi. Toda učili so se samo iz romunske jezike, po večini francoščino. Večina bojarskih čera ni zerala romunske brati, a sramovala bi se priznati, če ni brala v francoščini Zolaja, Maupassanta, Ohneta, Provosta in dr. Romunski roman so prezirali baš tisti, ki bi ga edini lahko brali. Ker pa ni bilo čitatejev, ni moglo biti tudi pisatelj. Peenik si lahko tudi s čim drugim služi kruh, romanopisca pa mora živeti njegov roman.

Na vprašanje poznitive romunskega romana odgovarja Ralea sledeče: „Moderna koncepcija romana zahteva dramatičnih konfliktov v diferencirani družbi. Te pa v Rumuniji še ni.“ V nekem oziru so besede Ralea resnične. Vendar je to veljalo v prvi vrsti le do vojne. Pred vojno so bile novele in črtice najprijetnejše in najbolj posrečena literarna vrsta. Če imenujemo roman „Zvijljenje na deželi“ in „Dan“ ter prstavimo še zgodovinske romane, ki jih je

spisal Sadoveanu, smo s tedanjimi romani pri kraju.

Danes pišejo vsi znani pisatelji romane, kakor Rebreanu, Teodorreanu, Papadat-Bengescu, Petrescu, Minulescu in dr. Toda eno je treba Raleu priznati: Rumuni niso nikoli podali svojega najboljšega v romanu, ampak v noveli, še celo najsijajnejši med njimi Istrati, katera romani sestojijo iz brušenih mozaiikov. Da se pa toliko pisatelev peča z romanom, je vendarle znamenje, da občinstvo povprašuje po njem. In če se je že vzgajilo čitateljstvo, bo gotovo nastal tudi narodni roman.

Gospodarstvo

SEMENA IN KMETIJSKE POTREBŠČINE

Tržaška kmetijska družba v Trstu ima v svojih zalogah:

Semena, vse vrste vrtnih, poljskih in zelenjadnih semen, dalje semena raznih trav in detelj.

Detelje: domačo ali triletno in lucerno ali večletno deteljo smo dali preiskati na rastniško preizkuševalni urad ter jamčimo, da je brez predenice in najboljšee kakovosti.

Umetna gnojila: mešanica pripravljena za krompir in ostale rastline ter vse ostale vrste umetnih gnojil.

Kmetijske stroje in orodje: pluge, slamozevnice, mlačne posode, posnemalnike, transportne vrče za mleko ter čebelarstvo orodje in potrebnšine.

Semenski krompir iz Holandske. Vabimo naročnike, ki še niso dvignili dosepega krompirja, da ga čimprej dvignejo.

Modra galica. Imamo na razpolago še nekaj angleške modre galice, za katero sprejemamo naročila.

Močna krmila za živino.

Na mnoga vprašanja smo naročili iz Nemčije ribjo moko, ribje luskine, mesno moko „Nason“ ter klanjno apno 48-42% in raztopljivo 85%.

TRŽAŠKA KMETIJSKA DRUŽBA V TRSTU

ul. Torrelbanca 19 in Raffineria 7. Telefon 44-39

Bolgarska morska pristanišča

Bolgarska ima v Črnem morju dve trgovski pristanišči: Burgas in Varno. Še pred par leti je bil bolgarski izvoz osredotočen v Varni, toda ker je zemljepisni položaj Burgasa ugodnejši, ker leži južno od Varne, to je bližje Carigradu, Dardanelom in Sredozemskemu morju, je to pristanišče postalo v zadnjem času velike važnosti za bolgarsko gospodarstvo in je tudi prevzelo v tem oziru prvenstvo Varni. To se najbolje razvidi iz naslednjih števil: Leta 1926 je bilo uvoženega preko Burgasa 86.745 blaga v vrednosti 1.526.412.000 levov, preko Varne pa samo 30.684 ton v vrednosti 1.090.384.000 levov. V istem letu je bilo izvoženega preko Burgasa 112.351 ton blaga v vrednosti 2.246.305.000 levov, preko Varne pa 102.528 ton v vrednosti 805.260.000 levov. Iz teh števil je obenem razvidno, da Bolgarska več izvažata preko svojega pristanišča nego uvažata.

POROČNA SOBA, bukova, posebno močna, 1700.—, mahagonijeva, topolova 1800 druga v izlozbi 1850.—, posamezne posteje 160.— Türk, Cesare Battisti 12. Pozor na številko.

DVE SOBI, prazni, kuhinja ali ena mabilirana soba, se oddajo. Via Pauliana št. 10, prtičje.

KOZO veliko brejo proda radi selitve Kerda, Voltjadraga.

PRVOVRSTNA SEMENA za vrta, travnik in njivo dobite le pri tvrdki „Vinosgraria“ v Gorici, Piazza Vittoria 4. — Zadržajte ceniki Ušaj, lastnik.

KRAVA s telikom, 46 mesecev stara, 540 kg, se ugodno proda. Briški 10, pot Občina.

BABICA, avtorizirana, sprejema nocošte. Govori slovensko. Slavec, via C'ulia 29. 18

Slavica Nemec Del Neri Dr. Gilbert poročena Bilje 18. februarja 1928 Gorica

Ob priliki petindvajsetih poroke Antona Višnjavec in Terezije roj. Sosič čestitajo hvaležni otroci. Trst, 21. februarja 1928.

Dr. SARDOČ ZOBOZDRAVNIK SE PRESELI S 24. FEBRUARJA V VIA S. LAZZARO 23, II.

Proti TRAKULJI Ugladni zdravnik priporočajo za več let in predpisujejo kot SREDSTVO Z GOTOVIM IN TAKOJŠNIM UČINKOM TENIFUGO VIOLANI ki ga izdeluje kemik-lekarnar G. VIOLANI v Milanu

Ne vrzite proč strganih čevljev!

Nesite jih v PRVO STROJNO DELAVNICO ZA POPRAVO OBUVALA CINCELLI TRST, VIA MALCANTON 9 tel. 37

(Lastnik G. & A. TROMBA) Kjer se bodo vaš čevlji popolnoma popravili z jamstvom dolgega trajanja, elegance in blaga prve vrste. Podplati - nadplati - pete Vsako obuvale se očisti s slovitim mazil m „SUPER-ASTRO“ Vrh tega se barva v vseh barvah vsako obuvale, posebno ženske čevlji, z običajno ameriško tinkturo „FOWLER“

Širite „EDINOST“

PODLISTEK

V. J. KRIZANOVSKA:

Pajčevina

Roman v štirih delih Iz ruščine prevedel I. V.

Toda Jurasovi so prišli v najneugodnejšem trenutku, ko so bili domači vznemirjeni zaradi nakupa Turova, in zato je bilo v Vsesvjatskem še bolj pusto. Celo baron Leopold, ki se je po okusu in značaju še najbolj ugajal z mladim grofom, je bil mračen in molčeč.

Tako je bil Lolo prepričan sebi in mu je bilo umreti od dolgega časa. Zato je sklenil, da se bo raztresel s kakšno ljubzensko pustolovščino, in ker mu je Greta še najbolj ugajala, si jo je izbral za predmet ljubimkovanja. Greti je laskalo, da je mladi grof obrnil nanjo svojo pozornost, zato je s pomembnimi pogledi in prijaznimi nasmehi, ki so odkrivali njene bele zobe, odgovarjala na njegova prilizovanja.

Společka sta se zaljubljenca shajala v stranskih drevoredih; nato je Lolo začel loviti ribe na trnek v neki goščavi za vrtom, in tedaj se je pokazalo, da je tudi Greta ljubila ribji lov, zato

ga je spremljala. Nihče seveda ni nič slutil o teh sestankih, ker Kiti in Meli sta bili tako vzgojeni po prejšnjih vzgojiteljih, da sta videli in slisali samo to, kar sta imeli slišati in videti, ker sta vedeli iz izkušnje, da bi prevelika klepetavost imela za posledico zanušice.

Samo Milica bi bila utegnila kaj izdati; toda ona ni spremljala sestričen na izprehod, a v očelovni odsotnosti se je držala vselej v bližini Marie Sidorovne.

V Vsesvjatskem je veljalo načelo, da sme vsakdo po svoji volji uporabljati čas, zato se ni nihče zanimal za dolgočasne ribje love, ki se jih je s takim veseljem udeleževal Lolo.

Valerijan Petrovič in Jurij sta bila ob povratku sprejeta s kislimi obrazi.

Svoji slabi volji je general dal duška s tem, da je zbadal brata, kako impenitno je naložil svoj kapital, ki mu ne bo nesel niti kopejke dohodkov, ker on gospodarstva prav nič ne razume, a oskrbnik mu bo kradel.

Več kakor Liberman vsekakor ne bo kradel, pa se ti vendar ne pritožuje, da Vsesvjatsko nič ne nose, — je rekel Jurij, ki se ni mogel zatajevati.

Prisotna Matilda Ferdinandovna se je nevoljno obregnila: — Sramujte se, Jurij Mihajlovič, da tako

obrekujete zvestega in udanega služabnika. Fedoru Karloviču niso še nikdar dokazali kakega sleparstva, če pa Vsesvjatsko uspeva in služi za vzor vseh soesaki, se moramo zahvaliti Libermanovi neutrudljivi vnemi in njegovi neeebičnosti. Pijani Pivovarov ne bi znal držati v redu vrta in sadovnjaka, a umazana Anisja ne pozna snage pri mleku, zato je ona in vse, kar je okrog nje, tako zoprno umazano. Samo zaradi tega, ker so to ljudi, smatrate, da je vse prav in dobro, tako držite samo iz trme za Milčo — to strašno žensčino, ki bi jo morali že davno nagnati že zato, ker otepa otroku v glavo grde, zastarele nazore in jo uči čudnih manir. Ravno te dni se mi je ta otrok predznanil reči, da je Vsesvjatsko njena dedčima, in da bo izgnela vse Nemce, kakor hitro doraste. Če gre tako naprej, bo nekoč tudi svojemu dedu zagrozila z izgonom iz hiše.

Seveda, Milica je pogrešila, če je v nevjudni obliki izrekla sicer resnično dejstvo, da je ona naslednica na posestvu, zato jo bom tudi pograjal; toda za otrokove besede ne morem pripisati krivdo Marti, in dokler bo starka živa, ostane pri dekletu. Ostale nazore pa bodo popravili čas, vzgoja in izobrazba; toda če ji pestunja vcepja ljubezen do domovine, vere in rojakov, ji moram biti za to le hvaležen. Jaz hočem, da bo moja hčerka Rusinja in se bo ponašala s svojo narodnostjo, ne pa da bi se je sramovala in se poniževala pred lokavimi in vedno nehvaležnimi

tujerodci, ki prihajajo k nam goli, nam odjedajo kruh, a nam dobrote plačujejo z obrekovanjem in zmerjanjem, — je mirno odgovoril Jurij s tistim prezirnim glasom, ki je posebno jezil mačeho.

Ti napeti odnošaji v generalovi družini so trajali nekaj časa; toda ker je bil nakup posestva že dovršeno dejstvo, z druge strani pa jim je navzočnost gostov nalagala neko občuznost, je polagoma nastopilo zunanje soglasje in življenje v Vsesvjatskem je postalo živahnejše: začeli so sprejemati goste in hoditi v obiske k sosedom.

Največ so zahajali k Repjevi. Kneginja je bila stara znanaka Šastunovih in grofice Jurasove, a Jurij Mihajlovič je bil celo tovariš njegena rajnkega sina pri polku.

Generalova družina je že večkrat posetila kneginjo v Znamenskem, toda Olimpijada Arkadjeva ni bila še v Vsesvjatskem, ker si je izvinila nogo in ni zapustila hiše. Končno pa je okrevala in nekoga jutra se je pripeljala k prijateljem za ves dan z vnukorca in vzgojiteljem.

Moric se je docela privadil svojemu novemu položaju in kakor vsi slabo vzgojeni ljudje, je postal skrajno domišljav. Njegovo okorno obnašanje v družbi je ozlovilo Jurija že, ko ga je prvič videl v Znamensku; še bolj pa je ga presenetila kneginjina domačnost do Nemca in Moricevo občevanje z otrokoma.

Zlincoreja na Tolminskem

O govedoreji

Toliko se je že pisalo in razpravljalo o glavnih činiateljih gospodarstva na Tolminskem, o zlincoreji in mickarsvu, da bi se večno ponavljanje zdelo že nesmiselno. Pa ni tako. Mislili bi si, da je dovolj, če je rečeno: Dejstvo je, da gore vzdržujeta imenovana dva činiatelja. Za naše prebivalstvo ni to ponavljanje nesmiselno. Imamo nekatere pojme, ki jih je treba vedno in vedno vbiati v glavo, dokler se ne utrdijo ter rodijo uspeha.

Glavna in najuspešnejša panoga zlincoreje same je za vsó gorjajo šoško dolino govedoreja. V rekatereh delih Tolminskega bolj v drugih manj, tako n. pr. po Bovškem radi oblike tal manj. Goveje živine je na Tolminskem (kar spada pod tolminski kmetijski okrožni urad) približno 9300 glav. Največ goveje živine ima vas Crezsoča pri Bovcu, ki ima okrog 500 glav. Toj sledijo: Evovc s 400, Volče pri Tolminu imajo tudi 400, Breginj 350, Lisek istotako 350, Ponikve 350, Pečine 290, Sedlo pri Breginju 270, Idriško pri Kobaridu 250, Borjana 217, Trnovo pri Kobaridu 204 itd. Med onimi, ki imajo najmanj goveje živine, sta Predil s 10 kravami ter Trenta s 29. V teh krajih prevladujeta radi neugodnega terena za govejo živino ovca in koza. Zelo malo goveje živine imajo trgi. Tako ima na pr. Tolmin 80 glav in Kobarid, kljub temu da v njem prevladuje v veliki meri živinoreja, komaj okrog 100 glav. Pripomniti pa moramo, da se navedeni statistični podatki, ki jih je dal na razpolago kmetijski okrožni urad v Tolminu, od časa do časa radi pomnoženja in zmanjšanja spreminjajo. Vendar so v glavnem številke nekako vedno enake.

Trg goveje živine je trpel zadnje čase pobešnjjo krizo. Iz tega je deloma nastalo na Tolminskem povsem krivo naziranje, vsaj nekaterih, da s govedorejo tudi v bodočnosti ne bo posebnega dobička. Trg dan za dnem bolj peša, živinoreja pa se radi neuspohov kratkoma več ne izplača. Po besedah strokovnjaka pa trdimo ravno obratno: »Govedoreja je edina panoga našega gospodarstva, ki so ji dani vsi naravni predpogojni za uspeh. Ni dalekoviden, kdor dvomi, da je bodočnosti naših gor ravno v zboljšani govedoreji in mickarstvu.« Ne sme nas strašiti mogoče začasni neuspeh na trgu. Ravno nasproti; gledati moramo na to, da živinorejo čim bolj izboljšamo, da razčistimo pasmo. Z izboljšano, odbrano živino se bomo nato lahko postavili na trg. Uspeh bo zagotovljen le z dobro, izboljšano pasmo, ki bo lahko konkurirala drugim.

»Kar je naše, to velja,« pravijo naši kmetje. Preveč lep in jasen je ta zaključek vsakega modrovanja, da bi razpravljali o njem. Neizpodbiten pa ni. V mnogih slučajih bil bila napačna trditve: Trdno se oklepajmo in držimo preizkušane domače hribovske pasme goveje živine. Primer in dokaz temu naj nam bo ožji kot Tolminskega, namreč Cerkljanskega. Na Cerkljanskem držijo že dolgo takozvano »cerkljansko ciko«. Kolikor toliko je utemeljeno, da ta pasma, če jo smemo tako imenovati, krmo ne izkorišča prav dobro ter tudi ni najboljša za pisanje. Danes, ko je splošno obvezna beljanska pasma, se je ta zmešala s prejšnjo. Posledica tega je, da nimamo več ne ene ne druge, ampak neko mešanico, ki seveda istotako ne uspeva tako povojno, kot bi morala. Ta primer nam pravi, da bi se moralo še marsikaj spremeniti v tem oziru ne samo na Cerkljanskem, temveč še v mnogih drugih delih Tolminskega.

Naši gorski kraji se še sedaj niso navadili takozvani »beljanski pasmi«. Nešto ugovorov je napram njej. Sedaj mrmrajo vaščani te vasi, sedaj one. Glavni vzroki mrmranja so deloma mešanice, ki so nastale iz prejšnjih in sedanje pasme, ter v mnogih slučajih nepravilno urejena in neprava oskrba govedi. Beljanska pasma, doma v beljanski dolini na Koroškem, je najbolj sorodna pingavski na Solnograškem. Njene vrline jo jako usposablja za naše hribovske gospodarske in krajevne razmere. Govedo dobro presnavlja krmo v mleko, je precej dobro za pisanje, daje trpežne in žilave vole, ki ne zaostajajo za voli drugih pasem.

Govedo mantofanske pasme je seveda zelo mlečno. Ni pa za naše gore. Zahteva dobre sočne pašo, boljše hlevsko oskrbo in nego. Vsega navedenega v naših gorah ni. Drugim zopet ugaja in takoj imponira govedo simendolake pasme s svojo težo, obliko in tudi mlečnostjo. Res, da je tudi to govedo pašna, planinska žival. Navajena pa je sočne, izdatne, najboljše pašo, povsem popolne oskrbe, potrebna je izredno natančna oskrba telet ter dolgotrajno pokladanje mleka tetetu. V naše gore to govedo ne spada. V strmih naših gorskih rebrih bi se brez dvoma ne prilagodilo ugodno. Zato sledi: Držimo se trdno pasme, ki je najprej prilagodila in se najuspešneje obrestuje. To pa je samo naša čistokrvna beljanska pasma. Z dobrim in preudarim odpiranjem plemenskih živali, s točno in vseskoz pravilno oskrbo, tako dolinsko kot planinsko, dobimo sčasoma dobro pasmo, ki se bo lahko merila z danes najbolj upoštevano. Smotreno odpiranje ali selekcija goveje živine

pa mora biti, če hočemo doseči slednje, povsem natančna. Z družjenjem živali z napakami kopicimo v potomcih njih iste napake, zaradi katerih dobre lastnosti čimbolj izginjajo. Strokovnjaki torej pravijo: »Podedujejo se telesne vrline in hibe, a tudi druge lastnosti, pri govedu pa v prvi vrsti lastnosti mlečnosti. Mlečnost in rejenost krav zavisi v prvi vrsti od pododane lastnosti mlečnosti, oblike in velikosti.« — Da se vplivi dobre krme pri mlečnosti in rejenosti poznajo, ni treba naglašati. Poleg raznih drugih činiateljv vpliva krme na donesek mleka, njega dobroto (masičnost) in lastnost.

Velikega pomena v smotrenem odpiranju goved je vpeljava takozvanih rodovniških knjig ali rodovnikov. Gospodarsko naprednejši narodi so to že davraj storili. Potom rodovniških knjig ali rodovnikov se izkazuje sposobnost in lastnost živali za več kolen nazaj. Smisel držanja imenovanih rodovnikov pa je: Izbrati in vzgojiti najboljše plemenske vzore kot seme za dom in nadaljno produkcijo. —

Samo na nekatere smernice smo namignili v tem članku. Napredni kmetovalec, ki sta mu pri srcu proseh in napredovanje domačije, ki z ljubeznijo in marljivostjo gleda, kako bi svoje posestvo, svoj »grunt« dvignil na višjo stopinjo, jih ne bo spregledal. Premotri jih bo natančno, prešetel in, če so upoštevanja vredne, sprejel. Povprečnež, ki mu je vseeno, jih bo spregledal in šel mimo. V svesti po so si lahko taki povprečneži, da kopicijo radi pododovalnih sil, radi nernarosti, radi naravnih pogojev izključno samo slabe lastnosti. Dobrih brez dvoma ne. Posledica pa je: Z lastno krivdo poslabšujejo pasmo, živinorejo in svoje gospodarstvo. Živinoreja je tolminskim goram glavna veja gospodarstva in vir dohodkov. Ne smeli bi v tem najmanj nazadovati. M. R.

Razvoj mlekarske industrije v Rusiji

Sovjet za delo in prehrano je proučil razvoj mlekarske industrije v Rusiji v dobi 5 let in je prišel do zaključka, da je treba tej panogi podoželjskega gospodarstva posvetiti posebno pažnjo. Ruska mlekarska industrija ima jako ugodne pogoje in izglede za razvoj, kar dokazuje okolščina, da se je število molznih krav kljub skrajno neugodnim razmeram, ki sta jih ustvarila vojna in revolucija, zvišala od 25 milijonov v letu 1916. na 28. milijonov v letu 1920. Toda navzlic večjemu številu krav je količina mleka, ki pride na trg, padla skoro za polovico. Ta čuden pojav se da tolmačiti s tem, da velika posestva, ki so bila pred vojno glavni dobavitelji mleka, sedaj ne obstojajo več; dalje po okolščini, da se sedaj porabi na deželi mnogo več mleka nego takrat, ker se je prehrana kmetiskega prebivalstva zboljšala. Z namenom, da pospeši razvoj mlekarstva, je sovjet za delo in prehrano odobril za dobo bližnjih petih let kredit v znesku 80 milijonov rubljev. V ta namen bo ustanovljenih tudi mnogo mlekarskih šol. Toda po mnenju gospodarskih strokovnjakov bo vse to prizadevanje komisarjata za delo in prehrano zaman, če se ruski kmet ne bo potrudil, da racionalizira svoje gospodarstvo in da poveča pridelek krme.

Namizno orodje

(Zgodovinske zanimivosti) Nož.

Zgodovinski vrstni red namiznemu orodju je sledeči: nož, žlica, vilice. Najprej je bil nož. Nič drugega ko upokojen, degeneriran pogotec orožja, nič drugega ko meč, ki se je izgubil v kuhinjo. Ze v starem veku se je z njim rezalo meso. Ko je v srednjem veku hišni gospodar sam rezal meso, je prišel nož iz kuhinje v jedilnico. Rezanje mesa je bilo v renesančni Italiji posebna panoga umetnosti odlične obzime kulture. Kakor so v krednjem veku potovali v Padovo učiti se prava, v Salerno učiti se zdravilstva, tako je potoval v renesančni dobi mladeniči, ki je stremil po populnosti, v deželo dvorjanikov, da se nauči sabljanja in rezanja mesa. V prvi polovici sedemnajstega stoletja, prav v dobi tridesetletne vojne (1618 do 1648) je nastala v Nemčiji precejšnja kuhinjska književnost, ki si je postavila kot najvišjo nalogo, da udomači italijansko rezalno umetnost severno od Alp. Do šestnajstega stoletja je bil nož edino namizno orodje. Pri jedi so se posluževali ljudje onega orodja, ki jim ga je bila po večičsočetnem mnenju dala narava sama, in to orodje so bile roke. Komaj z renesanco se je udomačilo namizni nož onstran Alp. Na Francoskem je služil najprej onim namenom in onim nalogam, pri katerih so odpevedali prsti, odpirali so se z nočem orehi in ostrige. Na Nemškem se je delil nož tudi po spolu. Noži, ki so jih rabili možiki, so bili grobi in večji, oni, katerih so se posluževale ženske, pa nežnejši.

Namizno orodje

(Zgodovinske zanimivosti) Nož.

Zgodovinski vrstni red namiznemu orodju je sledeči: nož, žlica, vilice. Najprej je bil nož. Nič drugega ko upokojen, degeneriran pogotec orožja, nič drugega ko meč, ki se je izgubil v kuhinjo. Ze v starem veku se je z njim rezalo meso. Ko je v srednjem veku hišni gospodar sam rezal meso, je prišel nož iz kuhinje v jedilnico. Rezanje mesa je bilo v renesančni Italiji posebna panoga umetnosti odlične obzime kulture. Kakor so v krednjem veku potovali v Padovo učiti se prava, v Salerno učiti se zdravilstva, tako je potoval v renesančni dobi mladeniči, ki je stremil po populnosti, v deželo dvorjanikov, da se nauči sabljanja in rezanja mesa. V prvi polovici sedemnajstega stoletja, prav v dobi tridesetletne vojne (1618 do 1648) je nastala v Nemčiji precejšnja kuhinjska književnost, ki si je postavila kot najvišjo nalogo, da udomači italijansko rezalno umetnost severno od Alp. Do šestnajstega stoletja je bil nož edino namizno orodje. Pri jedi so se posluževali ljudje onega orodja, ki jim ga je bila po večičsočetnem mnenju dala narava sama, in to orodje so bile roke. Komaj z renesanco se je udomačilo namizni nož onstran Alp. Na Francoskem je služil najprej onim namenom in onim nalogam, pri katerih so odpevedali prsti, odpirali so se z nočem orehi in ostrige. Na Nemškem se je delil nož tudi po spolu. Noži, ki so jih rabili možiki, so bili grobi in večji, oni, katerih so se posluževale ženske, pa nežnejši.

Namizno orodje

(Zgodovinske zanimivosti) Nož.

Zgodovinski vrstni red namiznemu orodju je sledeči: nož, žlica, vilice. Najprej je bil nož. Nič drugega ko upokojen, degeneriran pogotec orožja, nič drugega ko meč, ki se je izgubil v kuhinjo. Ze v starem veku se je z njim rezalo meso. Ko je v srednjem veku hišni gospodar sam rezal meso, je prišel nož iz kuhinje v jedilnico. Rezanje mesa je bilo v renesančni Italiji posebna panoga umetnosti odlične obzime kulture. Kakor so v krednjem veku potovali v Padovo učiti se prava, v Salerno učiti se zdravilstva, tako je potoval v renesančni dobi mladeniči, ki je stremil po populnosti, v deželo dvorjanikov, da se nauči sabljanja in rezanja mesa. V prvi polovici sedemnajstega stoletja, prav v dobi tridesetletne vojne (1618 do 1648) je nastala v Nemčiji precejšnja kuhinjska književnost, ki si je postavila kot najvišjo nalogo, da udomači italijansko rezalno umetnost severno od Alp. Do šestnajstega stoletja je bil nož edino namizno orodje. Pri jedi so se posluževali ljudje onega orodja, ki jim ga je bila po večičsočetnem mnenju dala narava sama, in to orodje so bile roke. Komaj z renesanco se je udomačilo namizni nož onstran Alp. Na Francoskem je služil najprej onim namenom in onim nalogam, pri katerih so odpevedali prsti, odpirali so se z nočem orehi in ostrige. Na Nemškem se je delil nož tudi po spolu. Noži, ki so jih rabili možiki, so bili grobi in večji, oni, katerih so se posluževale ženske, pa nežnejši.

Zlica.

Zlica, najprej nič drugega, kakor udomačena lopata, je bila že v starih Ninivah namizno orodje. Srednji vek, doba počasnega in težavnega vstajanja iz barbarstva, divjaštva, je poznal žlico le kot cerkveno orodje za kadilo in hostije. Juha se v takratni dobi ni jedla, marveč pila, in sicer iz malih lončkov z ročaji ob strani. V renesančni dobi postane žlica različno orodje odličnih (po rojstvu) osebnosti. Kjer se je vpeljala žlica, kakor na dvoru Ludvika XIV., izginejo takoj lončki, oseba se približa mizi in zajema juho z žlico iz skupne skleda. Komaj hotel Rambouillet, kjer so obedovali odličnjaki, je odpravil zajemanje juhe iz skupne skleda. Saint Simon, versailleski letopisec, poroča s spoštljivim začudenjem, da je montanski vojvoda, ki je slovel daleč okrog radi svoje natančne čistote, izumil veliko južno zajemalko, ki je služila samo za zajemanje. Ta zajemalka je bila dolgo časa predpravica francosk. plemstva. Meščani so jedli slej ko prej juho iz ene skleda in kjer je bilo manj žlic kot gostov, so se žlice pač izposojale od ust do ust. V srednji Evropi se je žlica prej in hitreje udomačila. Ko so pri obedu prvih Bourbonov redki izvodi tega namiznega orodja krožili še od ust do ust, je nemški kmet zajemal svojo kašo že z leseno žlico. Toda te žlice ni držal s prsti, pač pa s pestjo, kakor se je tudi prijemala lopata, po kateri je bila napravljena žlica, s pestjo.

Vilice kot namizno orodje niso bile še znane staremu veku. Clovek je uporabljal prste. Mogoče so se rabile v kuhinji, kar bi dokazovale peteroroglaste vilice iz rimskih grobov. Prve vilice so prišle iz vzhodnorimske države v zapadno Evropo. Neke bizantinske princeznice, ki se je poročila v enajstem stoletju z beneškim dožem, jih je prinesla v zakom. Zločin, nadomestiti prste, dane od Boga, s satanskim trizobom, je razburil takratne cerkvene kroge, da so grozili princeznici z izobčenjem. Kljub jasni podobnosti s peklenskimi orodjem so si vilice bolj in bolj pridobivale simpatije kristjanstva. Več stoletij so bile izključno namizno orodje najvišje gospode. V inventarju najbolj razkošnega vladarja srednjega veka, francoskega kralja Karla V., se je nahajalo devet zlatih in dvoje srebrnih vilic. Nobeden drug vladar tedanje dobe se ni mogel ponasati s takim zakladom. Tedanjim letopisecem se zdi vsekakor posebno opombe vredno, ako je imel kak knez vilice. Toda vilice so se uporabljale edino le v to, da so olajšale lupljenje sadija. Nobenemu se pa ni porodila neumna misel, da bi si s tem orodjem nosil jedila v usta. Da so se ljudje naučili tudi te težavne umetnosti, je moralo preteči nekaj stoletij. Še v šestnajstem stoletju se norčuje francoski satir z gizdalini, ki se hočejo »z modernno silico nabostis«. V samostanih se je smatrala uporaba vilic kot pregrešna. Anglež Sorgete, ki je potoval v začetku sedemnajstega stoletja po Evropi, je opazil, ko je prekorajil Alp, kako spretno uporabljajo ljudje vilice. Vsi njegovi poskusi, spreobriniti Italijane, naj bi se zopet posluževali prstov, se mu niso obnesli. Nasprotno, njega samega so pridobili za rabo vilic. Corgate je nato prinesel ta novi običaj na Angleško. Nazivali so ga porogljivo: furcifer, t. j. prinašalec vil. Sto let pozneje so po postale vilice evropsko orodje. Moda jim je bila utrla pot do ust. Španski visoki zakodrani ovratniki ni namreč dopuščali, da bi se jedi nosile z roko k ustom, le dolgoročno orodje, kakršne so bile vilice, je zamoglo priti preko nevarnega mesta trdih čipk in polikanih gub. Ako bi ne bila tedaj na Španskem moda visokih ovratnikov, bi mi mogoče še dandanes jedli s prsti.

Ločeno in neodvisno drug od drugega so prišli nož, žlica in vilice v človeško kulturo. Sedaj so neločljivo združeni. Na knežjih mizah so ležali nekoč skrbno spravljeni v posebnih škatljah in omarah. Kdor je šel mimo skatle z namiznim orodjem kralja Ludovika XIV., ji je moral izkazati kraljevske časti. Po Franku.

Iluzija.

Iluzija kot namizno orodje niso bile še znane staremu veku. Clovek je uporabljal prste. Mogoče so se rabile v kuhinji, kar bi dokazovale peteroroglaste vilice iz rimskih grobov. Prve vilice so prišle iz vzhodnorimske države v zapadno Evropo. Neke bizantinske princeznice, ki se je poročila v enajstem stoletju z beneškim dožem, jih je prinesla v zakom. Zločin, nadomestiti prste, dane od Boga, s satanskim trizobom, je razburil takratne cerkvene kroge, da so grozili princeznici z izobčenjem. Kljub jasni podobnosti s peklenskimi orodjem so si vilice bolj in bolj pridobivale simpatije kristjanstva. Več stoletij so bile izključno namizno orodje najvišje gospode. V inventarju najbolj razkošnega vladarja srednjega veka, francoskega kralja Karla V., se je nahajalo devet zlatih in dvoje srebrnih vilic. Nobeden drug vladar tedanje dobe se ni mogel ponasati s takim zakladom. Tedanjim letopisecem se zdi vsekakor posebno opombe vredno, ako je imel kak knez vilice. Toda vilice so se uporabljale edino le v to, da so olajšale lupljenje sadija. Nobenemu se pa ni porodila neumna misel, da bi si s tem orodjem nosil jedila v usta. Da so se ljudje naučili tudi te težavne umetnosti, je moralo preteči nekaj stoletij. Še v šestnajstem stoletju se norčuje francoski satir z gizdalini, ki se hočejo »z modernno silico nabostis«. V samostanih se je smatrala uporaba vilic kot pregrešna. Anglež Sorgete, ki je potoval v začetku sedemnajstega stoletja po Evropi, je opazil, ko je prekorajil Alp, kako spretno uporabljajo ljudje vilice. Vsi njegovi poskusi, spreobriniti Italijane, naj bi se zopet posluževali prstov, se mu niso obnesli. Nasprotno, njega samega so pridobili za rabo vilic. Corgate je nato prinesel ta novi običaj na Angleško. Nazivali so ga porogljivo: furcifer, t. j. prinašalec vil. Sto let pozneje so po postale vilice evropsko orodje. Moda jim je bila utrla pot do ust. Španski visoki zakodrani ovratniki ni namreč dopuščali, da bi se jedi nosile z roko k ustom, le dolgoročno orodje, kakršne so bile vilice, je zamoglo priti preko nevarnega mesta trdih čipk in polikanih gub. Ako bi ne bila tedaj na Španskem moda visokih ovratnikov, bi mi mogoče še dandanes jedli s prsti.

Iluzija.

Iluzija kot namizno orodje niso bile še znane staremu veku. Clovek je uporabljal prste. Mogoče so se rabile v kuhinji, kar bi dokazovale peteroroglaste vilice iz rimskih grobov. Prve vilice so prišle iz vzhodnorimske države v zapadno Evropo. Neke bizantinske princeznice, ki se je poročila v enajstem stoletju z beneškim dožem, jih je prinesla v zakom. Zločin, nadomestiti prste, dane od Boga, s satanskim trizobom, je razburil takratne cerkvene kroge, da so grozili princeznici z izobčenjem. Kljub jasni podobnosti s peklenskimi orodjem so si vilice bolj in bolj pridobivale simpatije kristjanstva. Več stoletij so bile izključno namizno orodje najvišje gospode. V inventarju najbolj razkošnega vladarja srednjega veka, francoskega kralja Karla V., se je nahajalo devet zlatih in dvoje srebrnih vilic. Nobeden drug vladar tedanje dobe se ni mogel ponasati s takim zakladom. Tedanjim letopisecem se zdi vsekakor posebno opombe vredno, ako je imel kak knez vilice. Toda vilice so se uporabljale edino le v to, da so olajšale lupljenje sadija. Nobenemu se pa ni porodila neumna misel, da bi si s tem orodjem nosil jedila v usta. Da so se ljudje naučili tudi te težavne umetnosti, je moralo preteči nekaj stoletij. Še v šestnajstem stoletju se norčuje francoski satir z gizdalini, ki se hočejo »z modernno silico nabostis«. V samostanih se je smatrala uporaba vilic kot pregrešna. Anglež Sorgete, ki je potoval v začetku sedemnajstega stoletja po Evropi, je opazil, ko je prekorajil Alp, kako spretno uporabljajo ljudje vilice. Vsi njegovi poskusi, spreobriniti Italijane, naj bi se zopet posluževali prstov, se mu niso obnesli. Nasprotno, njega samega so pridobili za rabo vilic. Corgate je nato prinesel ta novi običaj na Angleško. Nazivali so ga porogljivo: furcifer, t. j. prinašalec vil. Sto let pozneje so po postale vilice evropsko orodje. Moda jim je bila utrla pot do ust. Španski visoki zakodrani ovratniki ni namreč dopuščali, da bi se jedi nosile z roko k ustom, le dolgoročno orodje, kakršne so bile vilice, je zamoglo priti preko nevarnega mesta trdih čipk in polikanih gub. Ako bi ne bila tedaj na Španskem moda visokih ovratnikov, bi mi mogoče še dandanes jedli s prsti.

Iluzija.

Iluzija kot namizno orodje niso bile še znane staremu veku. Clovek je uporabljal prste. Mogoče so se rabile v kuhinji, kar bi dokazovale peteroroglaste vilice iz rimskih grobov. Prve vilice so prišle iz vzhodnorimske države v zapadno Evropo. Neke bizantinske princeznice, ki se je poročila v enajstem stoletju z beneškim dožem, jih je prinesla v zakom. Zločin, nadomestiti prste, dane od Boga, s satanskim trizobom, je razburil takratne cerkvene kroge, da so grozili princeznici z izobčenjem. Kljub jasni podobnosti s peklenskimi orodjem so si vilice bolj in bolj pridobivale simpatije kristjanstva. Več stoletij so bile izključno namizno orodje najvišje gospode. V inventarju najbolj razkošnega vladarja srednjega veka, francoskega kralja Karla V., se je nahajalo devet zlatih in dvoje srebrnih vilic. Nobeden drug vladar tedanje dobe se ni mogel ponasati s takim zakladom. Tedanjim letopisecem se zdi vsekakor posebno opombe vredno, ako je imel kak knez vilice. Toda vilice so se uporabljale edino le v to, da so olajšale lupljenje sadija. Nobenemu se pa ni porodila neumna misel, da bi si s tem orodjem nosil jedila v usta. Da so se ljudje naučili tudi te težavne umetnosti, je moralo preteči nekaj stoletij. Še v šestnajstem stoletju se norčuje francoski satir z gizdalini, ki se hočejo »z modernno silico nabostis«. V samostanih se je smatrala uporaba vilic kot pregrešna. Anglež Sorgete, ki je potoval v začetku sedemnajstega stoletja po Evropi, je opazil, ko je prekorajil Alp, kako spretno uporabljajo ljudje vilice. Vsi njegovi poskusi, spreobriniti Italijane, naj bi se zopet posluževali prstov, se mu niso obnesli. Nasprotno, njega samega so pridobili za rabo vilic. Corgate je nato prinesel ta novi običaj na Angleško. Nazivali so ga porogljivo: furcifer, t. j. prinašalec vil. Sto let pozneje so po postale vilice evropsko orodje. Moda jim je bila utrla pot do ust. Španski visoki zakodrani ovratniki ni namreč dopuščali, da bi se jedi nosile z roko k ustom, le dolgoročno orodje, kakršne so bile vilice, je zamoglo priti preko nevarnega mesta trdih čipk in polikanih gub. Ako bi ne bila tedaj na Španskem moda visokih ovratnikov, bi mi mogoče še dandanes jedli s prsti.

Iluzija.

Iluzija kot namizno orodje niso bile še znane staremu veku. Clovek je uporabljal prste. Mogoče so se rabile v kuhinji, kar bi dokazovale peteroroglaste vilice iz rimskih grobov. Prve vilice so prišle iz vzhodnorimske države v zapadno Evropo. Neke bizantinske princeznice, ki se je poročila v enajstem stoletju z beneškim dožem, jih je prinesla v zakom. Zločin, nadomestiti prste, dane od Boga, s satanskim trizobom, je razburil takratne cerkvene kroge, da so grozili princeznici z izobčenjem. Kljub jasni podobnosti s peklenskimi orodjem so si vilice bolj in bolj pridobivale simpatije kristjanstva. Več stoletij so bile izključno namizno orodje najvišje gospode. V inventarju najbolj razkošnega vladarja srednjega veka, francoskega kralja Karla V., se je nahajalo devet zlatih in dvoje srebrnih vilic. Nobeden drug vladar tedanje dobe se ni mogel ponasati s takim zakladom. Tedanjim letopisecem se zdi vsekakor posebno opombe vredno, ako je imel kak knez vilice. Toda vilice so se uporabljale edino le v to, da so olajšale lupljenje sadija. Nobenemu se pa ni porodila neumna misel, da bi si s tem orodjem nosil jedila v usta. Da so se ljudje naučili tudi te težavne umetnosti, je moralo preteči nekaj stoletij. Še v šestnajstem stoletju se norčuje francoski satir z gizdalini, ki se hočejo »z modernno silico nabostis«. V samostanih se je smatrala uporaba vilic kot pregrešna. Anglež Sorgete, ki je potoval v začetku sedemnajstega stoletja po Evropi, je opazil, ko je prekorajil Alp, kako spretno uporabljajo ljudje vilice. Vsi njegovi poskusi, spreobriniti Italijane, naj bi se zopet posluževali prstov, se mu niso obnesli. Nasprotno, njega samega so pridobili za rabo vilic. Corgate je nato prinesel ta novi običaj na Angleško. Nazivali so ga porogljivo: furcifer, t. j. prinašalec vil. Sto let pozneje so po postale vilice evropsko orodje. Moda jim je bila utrla pot do ust. Španski visoki zakodrani ovratniki ni namreč dopuščali, da bi se jedi nosile z roko k ustom, le dolgoročno orodje, kakršne so bile vilice, je zamoglo priti preko nevarnega mesta trdih čipk in polikanih gub. Ako bi ne bila tedaj na Španskem moda visokih ovratnikov, bi mi mogoče še dandanes jedli s prsti.

Iluzija.

Iluzija kot namizno orodje niso bile še znane staremu veku. Clovek je uporabljal prste. Mogoče so se rabile v kuhinji, kar bi dokazovale peteroroglaste vilice iz rimskih grobov. Prve vilice so prišle iz vzhodnorimske države v zapadno Evropo. Neke bizantinske princeznice, ki se je poročila v enajstem stoletju z beneškim dožem, jih je prinesla v zakom. Zločin, nadomestiti prste, dane od Boga, s satanskim trizobom, je razburil takratne cerkvene kroge, da so grozili princeznici z izobčenjem. Kljub jasni podobnosti s peklenskimi orodjem so si vilice bolj in bolj pridobivale simpatije kristjanstva. Več stoletij so bile izključno namizno orodje najvišje gospode. V inventarju najbolj razkošnega vladarja srednjega veka, francoskega kralja Karla V., se je nahajalo devet zlatih in dvoje srebrnih vilic. Nobeden drug vladar tedanje dobe se ni mogel ponasati s takim zakladom. Tedanjim letopisecem se zdi vsekakor posebno opombe vredno, ako je imel kak knez vilice. Toda vilice so se uporabljale edino le v to, da so olajšale lupljenje sadija. Nobenemu se pa ni porodila neumna misel, da bi si s tem orodjem nosil jedila v usta. Da so se ljudje naučili tudi te težavne umetnosti, je moralo preteči nekaj stoletij. Še v šestnajstem stoletju se norčuje francoski satir z gizdalini, ki se hočejo »z modernno silico nabostis«. V samostanih se je smatrala uporaba vilic kot pregrešna. Anglež Sorgete, ki je potoval v začetku sedemnajstega stoletja po Evropi, je opazil, ko je prekorajil Alp, kako spretno uporabljajo ljudje vilice. Vsi njegovi poskusi, spreobriniti Italijane, naj bi se zopet posluževali prstov, se mu niso obnesli. Nasprotno, njega samega so pridobili za rabo vilic. Corgate je nato prinesel ta novi običaj na Angleško. Nazivali so ga porogljivo: furcifer, t. j. prinašalec vil. Sto let pozneje so po postale vilice evropsko orodje. Moda jim je bila utrla pot do ust. Španski visoki zakodrani ovratniki ni namreč dopuščali, da bi se jedi nosile z roko k ustom, le dolgoročno orodje, kakršne so bile vilice, je zamoglo priti preko nevarnega mesta trdih čipk in polikanih gub. Ako bi ne bila tedaj na Španskem moda visokih ovratnikov, bi mi mogoče še dandanes jedli s prsti.

Iluzija.

Iluzija kot namizno orodje niso bile še znane staremu veku. Clovek je uporabljal prste. Mogoče so se rabile v kuhinji, kar bi dokazovale peteroroglaste vilice iz rimskih grobov. Prve vilice so prišle iz vzhodnorimske države v zapadno Evropo. Neke bizantinske princeznice, ki se je poročila v enajstem stoletju z beneškim dožem, jih je prinesla v zakom. Zločin, nadomestiti prste, dane od Boga, s satanskim trizobom, je razburil takratne cerkvene kroge, da so grozili princeznici z izobčenjem. Kljub jasni podobnosti s peklenskimi orodjem so si vilice bolj in bolj pridobivale simpatije kristjanstva. Več stoletij so bile izključno namizno orodje najvišje gospode. V inventarju najbolj razkošnega vladarja srednjega veka, francoskega kralja Karla V., se je nahajalo devet zlatih in dvoje srebrnih vilic. Nobeden drug vladar tedanje dobe se ni mogel ponasati s takim zakladom. Tedanjim letopisecem se zdi vsekakor posebno opombe vredno, ako je imel kak knez vilice. Toda vilice so se uporabljale edino le v to, da so olajšale lupljenje sadija. Nobenemu se pa ni porodila neumna misel, da bi si s tem orodjem nosil jedila v usta. Da so se ljudje naučili tudi te težavne umetnosti, je moralo preteči nekaj stoletij. Še v šestnajstem stoletju se norčuje francoski satir z gizdalini, ki se hočejo »z modernno silico nabostis«. V samostanih se je smatrala uporaba vilic kot pregrešna. Anglež Sorgete, ki je potoval v začetku sedemnajstega stoletja po Evropi, je opazil, ko je prekorajil Alp, kako spretno uporabljajo ljudje vilice. Vsi njegovi poskusi, spreobriniti Italijane, naj bi se zopet posluževali prstov, se mu niso obnesli. Nasprotno, njega samega so pridobili za rabo vilic. Corgate je nato prinesel ta novi običaj na Angleško. Nazivali so ga porogljivo: furcifer, t. j. prinašalec vil. Sto let pozneje so po postale vilice evropsko orodje. Moda jim je bila utrla pot do ust. Španski visoki zakodrani ovratniki ni namreč dopuščali, da bi se jedi nosile z roko k ustom, le dolgoročno orodje, kakršne so bile vilice, je zamoglo priti preko nevarnega mesta trdih čipk in polikanih gub. Ako bi ne bila tedaj na Španskem moda visokih ovratnikov, bi mi mogoče še dandanes jedli s prsti.

Iluzija.

Iluzija kot namizno orodje niso bile še znane staremu veku. Clovek je uporabljal prste. Mogoče so se rabile v kuhinji, kar bi dokazovale peteroroglaste vilice iz rimskih grobov. Prve vilice so prišle iz vzhodnorimske države v zapadno Evropo. Neke bizantinske princeznice, ki se je poročila v enajstem stoletju z beneškim dožem, jih je prinesla v zakom. Zločin, nadomestiti prste, dane od Boga, s satanskim trizobom, je razburil takratne cerkvene kroge, da so grozili princeznici z izobčenjem. Kljub jasni podobnosti s peklenskimi orodjem so si vilice bolj in bolj pridobivale simpatije kristjanstva. Več stoletij so bile izključno namizno orodje najvišje gospode. V inventarju najbolj razkošnega vladarja srednjega veka, francoskega kralja Karla V., se je nahajalo devet zlatih in dvoje srebrnih vilic. Nobeden drug vladar tedanje dobe se ni mogel ponasati s takim zakladom. Tedanjim letopisecem se zdi vsekakor posebno opombe vredno, ako je imel kak knez vilice. Toda vilice so se uporabljale edino le v to, da so olajšale lupljenje sadija. Nobenemu se pa ni porodila neumna misel, da bi si s tem orodjem nosil jedila v usta. Da so se ljudje naučili tudi te težavne umetnosti, je moralo preteči nekaj stoletij. Še v šestnajstem stoletju se norčuje francoski satir z gizdalini, ki se hočejo »z modernno silico nabostis«. V samostanih se je smatrala uporaba vilic kot pregrešna. Anglež Sorgete, ki je potoval v začetku sedemnajstega stoletja po Evropi, je opazil, ko je prekorajil Alp, kako spretno uporabljajo ljudje vilice. Vsi njegovi poskusi, spreobriniti Italijane, naj bi se zopet posluževali prstov, se mu niso obnesli. Nasprotno, njega samega so pridobili za rabo vilic. Corgate je nato prinesel ta novi običaj na Angleško. Nazivali so ga porogljivo: furcifer, t. j. prinašalec vil. Sto let pozneje so po postale vilice evropsko orodje. Moda jim je bila utrla pot do ust. Španski visoki zakodrani ovratniki ni namreč dopuščali, da bi se jedi nosile z roko k ustom, le dolgoročno orodje, kakršne so bile vilice, je zamoglo priti preko nevarnega mesta trdih čipk in pol